

امارت اسلامی افغانستان
مقام ریاست الوزراء
ریاست عمومی دفتر
معاونیت روابط عامه و استراتیژیک
مرکز اطلاعات و رسانه های حکومت

گزارش سالانه

نام اداره	وزارت معارف
تاریخ	چهارشنبه 21 سنبله
خلاصه دست آورد ها	<p>بسم الله الرحمن الرحيم</p> <p>الحمد لله رب العلمين و الصلوة و السلام على سيد المرسلين و على آله و اصحابه اجمعين. اما بعد:</p> <p>وزارت معارف یکی از ادارات مهم و کلیدی امارت اسلامی افغانستان بوده که مسئولیت طرح و تطبیق پالیسی های عمومی نظام تعلیمی کشور و تعمیم تعلیم و تربیه مطابق احکام شریعت غرای محمدی "صلی الله علیه وسلم" و قوانین نافذه در سطح کشور را به عهده دارد، تأمین و فراهم سازی تعلیمات متوسط اساسی، مساعد ساختن زمینه تعلیمی و تربیتی دوره ثانوی و سواد آموزی، تعلیمات اسلامی تا صنف چهاردهم و به درجه عالی و عالمیه؛ طرح، تدوین و تطبیق نصاب واحد تعلیمی به اساس احکام دین مقدس اسلام، اصول علمی، طرح و تطبیق پروگرام های مؤثر به منظور امحای بیسوادی در کشور؛ مساعد ساختن زمینه تعلیم و تربیه و تعلیمات اسلامی برای کوچیان و همه اقشار جامعه؛ تربیه معلمین و ارتقای ظرفیت مسلکی و اداری کارکنان معارف به منظور پیشبرد پروسه تعلیم و تربیه و توسعه، نظارت و حمایت از نهاد های تعلیمی خصوصی در کشور از وظایف عمده این وزارت میباشد.</p> <p>در مجموع تشکیل کلی وزارت معارف ۳۸۹۲۰۰ (سه صد و هشتاد و نه هزار و دو صد) بست بوده که از این جمله به تعداد ۲۴۱۱۲۱ (دو صد و چهل و یک هزار و یکصد و بیست و یک) بست معلم، ۱۱۶۳۱ (یازده هزار و ششصد و سی و یک) بست کارمند اداری و به تعداد ۳۶۴۴۸ (سی و شش هزار و چهارصد و چهل و هشت) بست آن کارمند خدماتی بست هفتم و هشتم می باشند، علاوه بر آن پروسه استخدام 100000 (یک صد هزار) بست منظور شده، تعلیمات اسلامی جریان دارد.</p> <p>وزارت معارف طی یک سال گذشته با وجود مشکلات به دست آوردهای قابل توجه نایل گردیده است</p>

که خلاصه آن در چهار برنامه قرار ذیل ارایه میگردد:

1.1: افزایش دسترسی به تعلیم و تربیه

- به تعداد ۱۴۴۵۸۴۰ (یک میلیون و چهار صد و چهل پنج هزار و هشتصد و چهل) تن شاگردان جدیدالشمول در برنامه تعلیمات عمومی در مکاتب دولتی و خصوصی سراسر کشور جذب گردیده اند.
- تعداد مجموعی شاگردان در مکاتب امارتی و خصوصی تعلیمات عمومی به ۱۰۹۱۴۰۳۸ (ده میلیون و نهصد و چهارده هزار و سی و هشت) تن شاگرد رسیده است.
- به تعداد ۳۱۶ باب مکتب در سراسر کشور جدیداً تأسیس گردیده است.
- تعداد مجموعی مکاتب امارتی و خصوصی تعلیمات عمومی به ۱۸۳۳۷ (هژده هزار و سه صد و سی و هفت) باب مکتب میرسد.
- در مجموع به تعداد 23 باب مکتب ابتدائیه امارتی و 129 باب مکتب ابتدائیه خصوصی به متوسطه، همچنان 27 باب متوسطه امارتی و 92 باب متوسطه خصوصی به لیسه ارتقاء یافته است.
- به تعداد 427 باب نهاد آموزشی (کورس ها) در ولایات مختلف جدیداً تأسیس و بعد از طی مراحل قانونی اسناد، جواز فعالیت برای شان توزیع شده است.
- به تعداد 1,050 باب صنف تعلیمات تسریعی و 6,559 باب صنف تعلیمات محلی در سراسر کشور ایجاد گردیده است.
- کمیسیون تدریسات در سطح وزارت معارف ایجاد گردیده که طی 24 جلسه به 361 عرایض و پیشنهادات در زمینه مشکلات خاص و مبهم تعلیمی رسیدگی صورت گرفته است.
- به تعداد 123 باب مکتب و 159 باب صنف محلی برای اطفال کوچی اختصاص داده شده است که از این طریق برای 41,824 (چهل و یک هزار و هشت صد و بیست و چهار) تن اطفال کوچی زمینه کسب تعلیم و تربیه فراهم گردیده است.
- به تعداد 3,844 تن شاگرد معلول در 750 باب مکتب به سطح 19 ولایت کشور شناسایی شده و برای آنها وسایل و امکانات آموزشی فراهم گردیده است.
- در 18 ولایت کشور برای 484 تن اطفال باهمت (معلول و معیوب) در مراکز آموزشی تعلیمات خاص زمینه تعلیم و تربیه فراهم گردیده است.
- برای اطفال معلول واجد شرایط، به تعداد 307 باب مرکز آموزشی در سراسر کشور ایجاد گردیده است.
- به تعداد 3,707 تن معلم در دارالمعلمین ها جذب شده اند.
- به تعداد 160,548 (یکصد و شصت هزار و پنجمصد و چهل هشت) تن سوادآموز در 6,854 باب کورس سواد آموزی جذب گردیده اند.

- به تعداد 49,674 (چهل و نه هزار، ششصد و هفتاد و چهار) تن سواد آموز در مکاتب سواد حیاتی و مراکز آموزش محلی جذب گردیده اند.

1.2: نصاب تعلیمی

- نصاب تعلیمی تعلیمات عمومی الی صنف ششم مرور گردیده و اصلاحات لازم در آن اعمال شده است.
- کتب درسی به زبان های سوم صنف اول الی ششم تجدید نظر و اصلاح گردیده است.
- به تعداد 48 عنوان کتاب رهنمای معلم تعلیمات عمومی، از صنف اول الی نهم تجدید نظر و اصلاحات لازم اعمال گردیده است.
- مسوده چارچوب مفردات تعلیمات قبل از مکتب تهیه و مفردات مضامین ریاضی، زبان پشتو و تعلیم و تربیه اسلامی انکشاف داده شده است.
- نصاب تعلیمات اسلامی از صنف اول الی ششم و نصاب دارالعلوم های نیمه عالی تعدیل و تجدید نظر گردیده است.
- نصاب صنوف محلی کلیوالی و دارالایتام ها از صنف اول الی سوم تکمیل و از طرف عالیقدر امیرالمومنین حفظه الله منظور گردیده و آماده چاپ می باشد.
- چارچوب نصاب سوادآموزی جهت نهایی سازی مرور و اصلاح گردیده است.
- مفردات سویه دوم سوادآموزی (زبان پشتو، دری، ساینس، علوم اجتماعی و علوم دینی) انکشاف داده شده است.
- نصاب دارالحفاظ ها ترتیب و از طرف عالیقدر امیرالمومنین حفظه الله منظور گردیده که تحت تطبیق می باشد.

1.3: چاپ و توزیع کتب درسی

- به تعداد 16,188,939 (شانزده میلیون و یکصد و هشتاد و هشت هزار و نهصد و سی و نه) جلد کتاب درسی صنف اول الی دوازدهم مکاتب تعلیمات عمومی چاپ و به ولایات انتقال و توزیع شده است.
- به تعداد 617,978 (شش صد و هفده هزار و نهصد و هفتاد و هشت) جلد کتاب درسی برای مراکز تعلیمات اسلامی در سراسر کشور توزیع گردیده است.
- به تعداد 294,641 (دو صد و نود و چهار هزار و شش صد و چهل و یک) جلد کتاب سواد آموزی به 29 ولایت و یک تعداد ادارات امارتی ارسال و توزیع گردیده است.

1.4: انکشاف مسلکی معلمان

- از تطبیق پلان های تعلیمی 16,005 (شانزده هزار و پنج) باب مکتب و روند تدریس 21,022 (بیست و یک هزار و بیست و دو) تن معلم در مراکز تعلیمی، صنوف محلی و تسریعی و کورس های سواد آموزی در مرکز و ولایات نظارت و مشاهده صورت گرفته است. 1.5: تجهیز مراکز تعلیمی
- به تعداد 808 کیت ریاضی، 94 کیت مدل های مختلف النوع بیولوژی، 10,731 (ده هزار،

هفتصد و سی و یک) بساط چارت ساینس و ریاضیات و تعداد 95 قلم مواد لابراتواری کیمیا به مراکز تعلیمی در 27 ولایت توزیع گردیده است.

– به تعداد 15 باب لابراتوار ساینس در مراکز تعلیمی 5 ولایت تاسیس گردیده است و سه استدیوی ثبت دیجیتال کاملاً مدرن جهت ثبت تجارب عملی در ریاست مرکز ساینس اعمار گردیده و معلمان به آن دسترسی دارند.

2. برنامه تعلیمات اسلامی

– به تعداد 21257 (بیست و یک هزار و دو صد و پنجاه و هفت) باب مراکز تعلیمات اسلامی در سراسر کشور ایجاد گردیده است.

– از 33,900 (سی و سه هزار و نه صد) تن علمای کرام در مرکز و ولایات کشور به درجه خامسه (ثانویه)، عالیه و عالمیه به منظور تثبیت سوئے علمی، امتحان جمعی از طرف وزارت معارف و وزارت محترم تحصیلات عالی طور مشترک اخذ گردیده است که از جمله به تعداد 21,300 تن کامیاب و متباقی بی نتیجه مانده اند.

– به منظور ارزیابی اسناد تعلیمی فارغان مراکز تعلیمات اسلامی داخلی و خارج مرز، به تعداد 20,670 فورم تثبیت سوپه علمای کرام به درجه عالیه و خامسه در مرکز و 34 ولایت توزیع گردیده است که بعد از اخذ امتحان تحریری به تعداد 3,532 تن علمای کرام در دوره خامسه (صنف 12) و 5,879 تن در دوره مافوق الثانویه (صنف 14) کامیاب گردیده اند. همچنان از 500 تن حفاظ کرام امتحان اخذ گردیده که به تعداد 336 تن آن کامیاب گردیده اند.

– برای ثبت نتایج امتحانات علمای کرام دیتابیس معلوماتی تهیه گردیده و نتایج تعداد 3,532 تن علمای کرام درجه خامسه و 5,879 تن درجه مافوق الثانویه که مجموعاً 9,411 تن میشوند در آن ثبت شده است.

– بتعداد 9,200 قطعه کشف الدرجات (نمرات سه ساله) برای علمای کرام در مرکز و ولایات کشور توزیع گردیده است.

– به منظور جذب طلاب العلم در صنف (13) دارالعلوم ها، از 7,300 تن امتحان کانکور به صورت اختصاصی اخذ گردیده است که از جمله 4,700 تن طلاب العلم در صنف 13 دارالعلوم ها جذب گردیده اند.

– به تعداد 1450 باب مرکز آموزشی تعلیمات اسلامی نظارت و ارزیابی گردیده است و برای بهبود پروسه تدریس و آموزش، سفارشات لازم ارایه گردیده است.

– مسابقات علمی لغات عربی (صرف و نحو) در پنج ولایت و مسابقات حفظ مکمل و حسن قرائت قرآن کریم تحت عنوان «نجم القرآن» در 19 ولایات کشور برگزار شده است.

– به تعداد 87,592 (هشتاد و هفت هزار و پنجصد و نود و دو) بست به سطح کشور برای مراکز تعلیمات اسلامی توزیع گردیده است که پروسه ارزیابی و استخدام 50000 (پنجاه هزار) بست های مدرسین، مامورین و کارکنان خدماتی تکمیل گردیده و روند ارزیابی و استخدام بست های باقیمانده ادامه دارد.

- به تعداد 1973 بست اعضای انکشاف مسلکی مدرسین مرکز و ولایات کشور به اعلان سپرده شده است که از آن جمله به تعداد (115) تن آن در سال گذشته استخدام گردیده اند.
- به تعداد 4,135 بست مدرسین به صنوف محلی به 17 ولایت توزیع گردیده است و پروسه توزیع بست های متباقی به سایر ولایات ادامه دارد.
- در سطح کشور برای 34850 تن طلاب العلم در 515 باب مراکز تعلیمات اسلامی اعاشه و اباته فراهم گردیده است که جزئیات در ذیل تذکر گردیده است:
 - به تعداد 420 باب مدرسه لیلیه (مبیت) پنجاه نفره برای هر ولسوالی در 34 ولایت کشور منظور گردیده و برای 21000 تن طلاب العلم زمینه اعاشه و اباته فراهم شده است.
 - به تعداد 53 باب مدرسه لیلیه (مبیت) دو صد نفره به سطح کشور در ولایات منظور شده و برای 10600 تن طلاب العلم زمینه اعاشه و اباته فراهم گردیده است. همچنان برای 5 باب مدرسه لیلیه صد نفره زمینه اعاشه و اباته منظور گردیده است.
 - برای یک یک دارالعلوم در 34 ولایت کشور، لیلیه پنجاه نفره منظور و برای 1650 تن طلاب العلم زمینه اعاشه و اباته فراهم گردیده است.
 - برای 1350 تن طلاب العلم در 2 باب دارالعلوم و 1 باب دارالحفاظ در مربوطات شهر کابل اعاشه و اباته منظور گردیده است.

3. برنامه تضمین کیفیت

3.1 نظارت و ارزیابی ستراتیژیک

- به هدف کسب آگاهی و معلومات دقیق از وضعیت عمومی معارف و بررسی کیفیت عرضه خدمات در ادارات و نهادهای تعلیمی کشور، از ۳۴ ریاست معارف در ولایات و شهر کابل عملاً نظارت و ارزیابی بعمل آمده و به ادارات مربوطه هدایات لازم صادر گردیده تا جهت رسیدگی و رفع مشکلات تدابیر لازم اتخاذ نمایند.
- به هدف حصول اطمینان از مؤثریت پروژه های نهاد های همکار با معارف در جهت افزایش دسترسی و ارتقای کیفیت خدمات تعلیمی در کشور، از ۸ پروژه تعلیمی نهادهای همکار در ۲۰ ولایت، نظارت و ارزیابی بعمل آمده و سفارشات اصلاحی لازم جهت تطبیق بهتر برنامه های شان ارایه گردیده است.
- از نحوه فعالیت نهادهای تعلیمی خصوصی و امارتی در ۱۶ حوزه تعلیمی شهر کابل به هدف رسیدگی به مشکلات شاگردان و استادان مکاتب، نظارت خاص بعمل آمده است و توصیه های لازم جهت حل مشکلات موجود ارایه گردیده است.
- به هدف ارایه معلومات دقیق، تأمین شفافیت در امور و ارایه اطمینان از تحقق اهداف و تطبیق فرامین و احکام مقام عالی امارت اسلامی در معارف، گزارشات ربعوار، سالانه و خاص از نحوه دست یابی به نتایج، تطبیق پلان و مصرف بودجه و منابع به مراجع ذیصلاح ارایه گردیده است.

3.2 احصائیه و معلومات

- به هدف ارایه معلومات از وضعیت سالانه شاخص های اساسی معارف، احصائیه شاخص های تعلیمی سال ۱۴۰۱ ترتیب و نشر گردیده و احصائیه سال ۱۴۰۲ جهت استفاده عمومی آماده نشر می باشد.
- به هدف پلانگذاری بهتر و حفظ توازن در تأسیس نهادهای تعلیمی جدید در کشور، معلومات جغرافیایی ۴۳۵ باب نهاد تعلیمی در ۹ ولایت و شهر کابل در سیستم جی آی اس و روی نقشه تعیین موقعیت گردیده است.
- به هدف مدیریت و کنترل بهتر نهادهای تعلیمی و دارایی های معارف در مرکز و ولایات و تصمیم گیری بهتر، ظرفیت کاری و تکنیکی سیستم فعلی مدیریت معلومات معارف ارتقاء داده شده و بخش جداگانه برای ثبت معلومات نهادهای تعلیمات اسلامی و املاک و تجهیزات معارف هم در آن افزود گردیده است.
- به هدف مدیریت و عرضه خدمات بهتر به طلاب العلم در کشور، معلومات بیش از ۱۴ هزار باب مراکز جدیدالتأسیس تعلیمی تعلیمات اسلامی در سیستم معلوماتی معارف ثبت گردیده و این روند ادامه دارد.
- به هدف تسهیل و بهبود کیفیت پروسه جمع آوری معلومات، تعداد ۱۰ هزار تن کارمندان معارف ولسوالی ها، ولایات و مرکز، آموزش های لازم را در بخش احصائیه دریافت نموده اند.

3.3: توزیع شهادتنامه

- به هدف ساده سازی و تسریع پروسه طی مراحل و انتقال سریع و مصئون اسناد نتایج و شهادتنامه ها از ولایات و بالعکس، تفاهمنامه همکاری با اداره محترم افغان پست امضاء گردیده است و عرضه خدمات طبقاً جریان دارد.
- به منظور اعتباردهی اسناد فارغان نهادهای تعلیمی و تسهیل ادامه تعلیم و تحصیل آنها در سایر نهادهای تعلیمی و تحصیلی، تعداد ۳۰۳ هزار قطعه شهادتنامه فراغت صنف دوازدهم توزیع گردیده است.
- به منظور حفظ و تأمین مصئونیت نتایج تعلیمی شاگردان، تعداد ۲ میلیون و ۹۰۰ هزار قطعه نتایج فارغان در سیستم الکترونیک ثبت گردیده است.
- به هدف حصول اطمینان از درستی و اعتبار نتایج فارغان نهادهای تعلیمی کشور، تعداد ۸۹۰۰ قطعه نتایج فارغان مکاتب شامل مکاتب امارتی، خصوصی، بیرون مرزی و سامع تطبیق و اعتباردهی شده است.
- به هدف حمایت از زمینه سازی برای اشتغال و ادامه تحصیل فارغان و جوانان در داخل کشور، تعداد ۴۱ هزار قطعه فورم تصدیق فراغت غرض کاریابی، شمولیت در کانکور و اکادمی نظامی و غیره اجرا گردیده است.

3.4: معیاری سازی امتحانات

- به هدف شناسایی و حل مشکلات شاگردان در یادگیری مهارت های خواندن، نوشتن و حساب کردن، برنامه ارزیابی سطح مهارت خوانش ۵۵۹۷ تن شاگردان اصول صنفی در ۱۰ ولایت و برنامه

ارزیابی سطح ریاضی شاگردان صنف نهم در ۵ ولایت طور نمونوی تطبیق و نتایج آن نیز با ادارات ذیربط جهت طرح برنامه های اصلاحی شریک گردیده است.

– به هدف ارتقای کیفیت امتحانات در نهادهای تعلیمی کشور، اقدامات ذیل انجام شده است:

- **بورد امتحانات معیاری** برای اولین بار در وزارت معارف ایجاد گردیده و عملاً فعالیت دارد.
- **بانک سئوالات معیاری** تمام مضامین صنوف چهارم، پنجم و ششم تهیه گردیده و کار روی تهیه سئوالات مضامین سایر صنوف نیز جریان دارد.
- **ارزیابی کیفیت امتحان مضمون ریاضی صنف ششم ۶۳** مکتب شهر کابل در ۱۴ حوزه تعلیمی طور نمونوی تطبیق و نتایج آن همراه با سفارشات اصلاحی لازم به ادارات ذیربط ارایه گردیده است.

○ **ارزیابی پارچه های امتحان مضامین ریاضی و السنه صنف نهم مکاتب امارتی و خصوصی** در ۵ ولایت طور نمونوی تطبیق و نتایج آن همراه با پیشنهادات اصلاحی لازم به ادارات ذیربط ارایه گردیده است.

○ **پروسه تطبیق آزمایشی امتحانات معیاری** طور نمونه در ۳۲ باب مکتب ۱۶ حوزه تعلیمی شهر کابل اخیراً اجرا گردیده که براساس نتایج آن، پروسه مرکزی سازی امتحانات صنوف دهم، یازدهم و دوازدهم در آینده طرح و تطبیق خواهد شد.

3.5: تحقیقات علمی

– به هدف شناسایی مشکلات عمده و اساسی معارف، به تعداد ۱۳۷ عنوان موضوعات مختلف که نیازمند تحقیق علمی بوده؛ در مشوره با مسئولین ادارات ذیربط شناسایی و اولویت بندی شده اند که از آن جمله روی ۱۰ موضوع گوناگون تحقیقات جداگانه صورت گرفته و نتایج آن نیز با مسئولین مربوطه جهت استفاده در مرکز و ولایات شریک گردیده است.

– به هدف مساعد ساختن زمینه تطبیق آزمایشی نتایج تحقیقات در ساحه عمل، نتایج ۷ عنوان تحقیق راجع به موضوعاتی چون: کیفیت مکاتب، محتوای نصاب، روش تدریس، کیفیت امتحان و روند چاپ و توزیع کتب درسی با مسئولین ادارات مرکزی و مکاتب ۱۲ ولایت کشور شریک گردیده و جهت استفاده عموم در ویب سایت وزارت معارف نیز به نشر رسیده است.

3.6: ترتیب پالیسی، طرز العمل ها و لوایح

– به هدف حصول اطمینان از مطابقت اسناد تقنینی و پالیسی های معارف با شریعت اسلامی، فقه حنفی و پالیسی های امارت اسلامی افغانستان، اقدامات ذیل صورت گرفته است.

- مسوده قانون معارف تخریج و به وزارت عدلیه ارسال شده است.
- قانون تاسیس مدارس، تثبیت و استخدام مدرسین ترتیب و بعد از توشیح نافذ شده است.
- قانون ایجاد مدارس جهادی و استخدام مدرسین ترتیب و بعد از توشیح نافذ شده است.
- به تعداد 4 عنوان مسوده پالیسی در بخش های تعلیم و تربیه، سهم گیری والدین، تفاهمنامه ها و امتحانات معیاری برای منظوری آماده گردیده است.

• به تعداد 5 عنوان سند ذیل نهایی و از جانب مقامات ذیصلاح منظور گردیده اند:

1. لایحه صحت در نهادهای تعلیمی
2. طرزالعمل امتحان تثبیت صنف
3. طرزالعمل فعالیت کانتین ها در نهادهای تعلیمی
4. طرزالعمل آمادگی در برابر حوادث طبیعی در نهادهای تعلیمی
5. طرزالعمل انکشاف مسلکی مدرسین

4. برنامه منابع و اداره

4.1: استخدام و منابع بشری

- چوکات تشکیلاتی وزارت معارف به اساس نیازمندی های موجود، بازنگری، تجدید نظر و بعد از منظوری مقام محترم ریاست الوزرا تحت تطبیق قرار گرفته است.
- به تعداد 54,275 تن (معلم، مدرس، مامور و کارکن خدماتی) که از جمله 5,687 تن آن اناث میباشند در مرکز و ولایات جدیداً استخدام گردیده اند.
- تعداد مجموعی معلمین برنامه تعلیمات عمومی به 246,941 (دو صد و چهل شش هزار، نه صد و چهل و یک) تن از جمله 94,675 (نود و چهار هزار، شش صد و هفتاد و پنج) تن اناث رسیده است؛
- ارتقای قدم تعداد 42,269 (چهل و دو هزار، دو صد و شصت و نه) تن و ارتقای بست به تعداد 4,249 کارمند امور تعلیمی ولایتی صورت گرفته است.
- مجموعاً به تعداد 18,934 (هژده هزار، نه صد و سی و چهار) جلد دفتر سوانح کارمندان درج سیستم الکترونیکی سوانح گردیده است.
- رهنمود برای استخدام معلمین و جابجا سازی اعضای علمی انکشاف مسلکی انکشاف داده شده و به اساس آن به تعداد 4,000 تن کارکنان نظارت تعلیمی و اعضای تربیه معلم در بست های مورد نیاز تقرر حاصل نموده اند.
- در سراسر کشور برای 15,086 (پانزده هزار و هشتاد و شش) باب مدرسه جدیدالتاسیس تشکیل ایجاد و تدارک گردیده است.
- ریفورم تشکیلاتی ریاست های معارف ولایات صورت گرفته و طبق آن تعینات 34 ریاست معارف به شمول ریاست معارف شهر کابل تکمیل گردیده است.
- به تعداد 15,022 (پانزده هزار و بیست و دو) بست خالی به سطح مرکز و ولایات شناسائی گردیده و به منظور استخدام به رقابت آزاد سپرده شده است.

4.2: انکشاف سیستم مالی

- تطبیق سیستم بودجه به اساس برنامه صورت گرفته است و در سال 1402 مصرف بودجه عادی و انکشافی وزارت معارف به 98 فیصد رسیده است.

- پروژه بانکی سازی معاشات تکمیل گردیده و کارمندان معاشات خویش را از طریق بانک اخذ نموده است.
- به منظور ایجاد صندوق قرضه دهی برای معلمان در 4 ولایت کشور، برای هر ولایت مبلغ 4,000,000 (چهار میلیون) افغانی انتقال گردیده است، باید گفت که در 8 ولایت کشور قبلاً صندوق قرضه دهی معلم فعال گردیده و در سال جاری این پروژه در 8 ولایت دیگر نیز تطبیق خواهد گردید.
- مراحل تدارکاتی به تعداد 39 پروژه مختلف مورد نیاز معارف به سطح مرکز و ولایات تکمیل گردیده است؛
- بصورت مجموعی مبلغ 1,500,000,000 (یک میلیارد و پنجمصد میلیون) افغانی طلبات، تضمینات و تأمینات که قبل از فتح به ذمت وزارت معارف باقیمانده بود تثبیت و جهت اجراءات بعدی با وزارت مالیه شریک گردیده است.

4.3: ایجاد فضای مصئون تعلیمی

- موازی 804 جریب زمین جهت اعمار مدارس، مکاتب و دفاتر اداری به سطح مرکز و ولایات تدارک گردیده است.
- به تعداد 981 پروژه اساسی و ترمیماتی تحت کار بوده که از جمله به تعداد 938 پروژه تکمیل و متباقی آن تحت کار میباشد.
- به همکاری مردم محل، معارف دوستان و بنیاد های خیریه به تعداد 650 باب مکتب و مدرسه در ولایات مختلف اعمار و تعداد 1500 باب مکتب و مدرسه ترمیم گردیده است.
- موازی اضافه تر از 71 جریب زمین شامل 19 ساحه ملکیت وزارت معارف و 17 مورد اماکن تعلیمی و اداری که از جانب افراد و اشخاص مورد غصب قرار گرفته بود دوباره از غصب رها و به ریاست های محترم معارف در مرکز و ولایات تسلیم داده شده است.

4.4: انکشاف تکنالوژی معلوماتی

- به تعداد ده سیستم در بخش های مختلف وزارت معارف انکشاف داده شده و با موفقیت مورد بهره برداری قرار داده شده است. پروژه انکشاف سیستم ها جریان دارد؛
- ترمیم و فعال سازی 205 پایه ماشین فوتوکاپی، پرنتر و به تعداد 600 پایه کمپیوتر و یک تعداد وسایل تکنالوژی صورت گرفته است.
- به هدف نظارت بهتر و دریافت سریع و بموقع گزارشات کاری از ادارات ولایتی، سیستم الکترونیک نظارت و گزارش دهی به سطح ولایات طرح و انکشاف یافته است که در آینده نزدیک در تمام ولایات راه اندازی خواهد شد.

4.5: تقویه ارتباطات با تمویل کننده گان و نهادهای همکار

- به منظور جلب حمایت نهادهای همکار معارف، به تعداد 19 تفاهم نامه همکاری با نهادهای مختلف داخلی و خارجی به امضاء رسیده است.

- به منظور تحکیم ارتباطات و تداوم همکاری ادارات همکار معارف به تعداد 7 سفر رسمی مقامات ارشد وزارت معارف به کشور های قطر، روسیه و ترکیه تنظیم گردیده است.
- به منظور بهبود و تحکیم روابط به تعداد 206 ملاقات مقامات وزارت معارف با نهادها و نماینده گان ادارات همکار داخلی و خارجی صورت گرفته است.

4.6: ایجاد شفافیت و رسیده گی به شکایات

- به منظور نظارت و کنترل ادارات ولایتی، مقام رهبری وزارت معارف اعم از معین صاحبان و مسئولین عالی رتبه سفرهای نظارتی و کاری را به ولایات انجام داده و جهت بهبود عرضه خدمات به مسئولین هدایات لازم ارایه گردیده است.
- به تعداد 31 جلد دوسیه (بررسی پلانی تفتیش رعایت قوانین مالی و اداری) توسط تیم های موظف در سطح مرکز و ولایات بررسی گردیده است.
- تفتیش و بررسی اجراءات، فعالیت ها و رعایت قوانین به تعداد 24 ریاست مرکزی، 19 ریاست معارف ولایات و 23 باب مکتب صورت گرفته است.
- به تعداد 264 شکایت در سطح مرکز و ولایات توسط تیم های مرکزی و ولایتی تفتیش، بررسی شده و نتایج آن به مراجع مربوطه اخبار گردیده است.
- . به تعداد 3,570 مورد شکایت مراجعین که از مراجع مختلف وزارت معارف شکایت داشتند در روشنی طرزالعمل شکایات و اصول به شکایت ایشان رسیده گی صورت گرفته و قناعت ایشان فراهم گردیده است.
- به تعداد 25 قطعه مصوبه و 361 قطعه هدایت مقامات عالی، احکام و فرامین مقام ریاست الوزراء به معینیت ها و ریاست های مربوطه تکثیر، گزارش اجراءات در قبال تطبیق آن جمع آوری و سپس به مقام ریاست الوزراء گزارش داده شده است.

- به تعداد 22 جلسه هیئت رهبری و جلسات رؤسا برگزار و بالای موضوعات مختلف بحث و تبادل نظر صورت گرفته و تصامیم لازم در زمینه اتخاذ گردیده است.

4.7: تدویر برنامه های آموزشی برای ارتقای ظرفیت کارمندان

- بصورت مجموعی برای 248,113 (دو صد و چهل هشت هزار، یکصد و سیزده) تن کارمند وزارت معارف اعم از مامورین و معلمان به منظور ارتقای ظرفیت در ساحات کاری شان برنامه های آموزشی تدویر گردیده است.
- برای 201 تن مبلغ ریاست دعوت و ارشاد ورکشاپ ارتقای ظرفیت در شهر کابل تدویر گردیده است.

به منظور ارتقای ظرفیت و تبادل تجارب، برای 159 تن رؤسا، آمرین برنامه ها و ریاست های معارف ولایات و هم چنان برای تبادل تجارب و ایجاد هماهنگی برای 130 تن کارمند تخنیکی وزارت معارف (NTA) ورکشاپ سه روزه در شهر کابل راه اندازی گردیده است.

1. برنامه‌تعلیم و تربیه

1.1: افزایش دسترسی به تعلیم و تربیه

- در جریان سال 1402 به تعداد ۱۴۴۵۸۴۰ تن شاگردان جدیدالشمول در برنامه‌تعلیمات عمومی در مکاتب دولتی و خصوصی سراسر کشور جذب گردیده اند که به اساس آن تعداد مجموعی شاگردان در مکاتب دولتی و خصوصی تعلیمات عمومی به 10,914,038 (ده میلیون و نهصد و چهارده هزار و سی و هشت) تن شاگرد از جمله 4,458,685 تن اناث رسیده است.
- در طی سال 1402 به منظور فراهم سازی زمینه دسترسی اطفال کشور به تعلیم و تربیه به تعداد 316 باب مکتب از جمله 210 باب مکتب خصوصی در سراسر کشور جدیداً تأسیس گردیده است که با تأسیس مکاتب جدید، تعداد مجموعی مکاتب دولتی و خصوصی تعلیمات عمومی به 18,337 باب مکتب میرسد که از آن جمله تعداد 7,634 باب مکتب ابتدائیه، 4,439 باب مکتب متوسطه و 6,264 باب لیسه میباشد
- در مجموع به تعداد 23 باب مکتب ابتدائیه امارتی و 129 باب مکتب ابتدائیه خصوصی به متوسطه، همچنان 27 باب مکتب متوسطه امارتی و 92 باب متوسطه خصوصی به لیسه ارتقاء یافته است که در نتیجه برای شاگردان دوره های تعلیمی مناطق مربوطه زمینه بهتر دسترسی به تعلیم و تربیه فراهم گردیده است.
- به تعداد 427 باب نهاد آموزشی (کورس ها) در ولایات مختلف جدیداً تأسیس و بعد از طی مراحل قانونی اسناد، جواز فعالیت برای شان توزیع شده است.
- به منظور دسترسی هرچه بهتر اطفال واجد شرایط مکتب به تعلیم و تربیه، به تعداد 1,050 باب صنف تعلیمات تسریعی و 6,559 باب صنف تعلیمات محلی به همکاری اداره یونیسف در ولایات مختلف کشور ایجاد گردیده است که از این طریق برای 228,270 تن شاگرد زمینه کسب تعلیم و تربیه فراهم گردیده است.
- کمیسیون تدریسات در سطح وزارت معارف ایجاد گردیده که طی 24 جلسه به 361 عرایض و پیشنهادات در زمینه مشکلات خاص و مبهم تعلیمی رسیدگی صورت گرفته است.
- به تعداد 123 باب مکتب و 159 باب صنف محلی برای اطفال کوچی اختصاص داده شده است که از این طریق برای 41,824 (چهل و یک هزار و هشت صد و بیست و چهار) تن طفل کوچی زمینه کسب تعلیم و تربیه فراهم گردیده است.
- به تعداد 3,844 تن شاگرد معلول از جمله 1,282 تن اناث در 750 باب مکتب به سطح 19 ولایت (کابل، ننگرهار، لغمان، کنر، پروان، کاپیسا، بغلان، کندز، تخار، بدخشان، سمنگان، بلخ، جوزجان، غزنی، خوست، بامیان، میدان وردک، پکتیکا و قندهار) کشور شناسایی و برای آنها وسایل و امکانات آموزشی فراهم گردیده است.
- در سطح 18 ولایت کشور برای 484 تن اطفال باهمت (معلول و معیوب) دارای نیازمندی های

تفصیل دست آورد
ها

- خاص در مراکز آموزشی تعلیمات خاص زمینه تعلیم و تربیه فراهم گردیده است.
- به منظور فراهم سازی زمینه آموزش برای اطفال معلول واجد شرایط، به تعداد 307 باب مرکز آموزشی در سطح ولایات تحت پوشش ایجاد گردیده است.
 - به تعداد 3,707 تن معلم که از جمله 1,000 تن آن معلم اناث می باشند در سطح 17 ولایت کشور (کابل، لوگر، ارزگان، بدخشان، کنر، بامیان، تخار، زابل، جوزجان، ننگرهار، خوست، میدان وردک، پروان، سمنگان، لغمان و ولسوالی قره باغ ولایت کابل) در برنامه آموزشی داخل خدمت در صنف 13 و 14 دارالمعلمین ها مصروف ادامه تحصیل می باشند
 - به تعداد 160,548 تن سوادآموز که از جمله 62,155) تن آن سواد آموز اناث می باشند در 6,854 باب کورس سواد آموزی در سطح 34 ولایت و شهرکابل جذب و برای شان زمینه آموختن سواد فراهم گردیده است.
 - به تعداد 49,674 تن سواد آموز در مکاتب سواد حیاتی و مراکز آموزش محلی جذب و برای آنها زمینه آموزش فراهم گردیده است.

1.2: نصاب تعلیمی

- چهار چوب نصاب تعلیمی تعلیمات عمومی الی صنف ششم مرور گردیده و اصلاحات لازم در آن اعمال شده و همچنان که جهت منظوری مقام رهبری وزارت معارف پیشکش گردیده است.
- کتب درسی به زبان های سوم (گجری، اوزبیک، پشه‌یی، شغنایی، نورستانی و ترکمنی) صنف اول الی ششم تجدید نظر و اصلاح گردیده است.
- 48 عنوان کتاب رهنمایی معلم تعلیمات عمومی، از صنف اول الی نهم تجدید نظر و اصلاحات لازم در آن اعمال گردیده است.
- مسوده چارچوب مفردات تعلیمات قبل از مکتب تهیه و مفردات مضامین ریاضی، زبان پشتو و تعلیم و تربیه اسلامی انکشاف داده شده است.
- نصاب تعلیمات اسلامی از صنف اول الی ششم و نصاب دارالعلوم های نیمه عالی تعدیل و تجدید نظر گردیده است.
- نصاب صنوف محلی کلیوالی و دارالایتام ها از صنف اول الی سوم تکمیل و از طرف عالیقدر امیرالمومنین حفظه الله منظور گردیده و آماده چاپ می باشد.
- چارچوب نصاب سوادآموزی جهت نهایی سازی مرور و اصلاح گردیده است.
- مفردات سوپه دوم سوادآموزی (زبان پشتو، دری، ساینس، علوم اجتماعی و علوم دینی) انکشاف داده شده است.
- نصاب دارالحفاظ ها ترتیب و از طرف عالیقدر امیرالمومنین حفظه الله منظور گردیده و عملاً تحت تطبیق قرار دارد.

1.3: چاپ و توزیع کتب درسی

- به تعداد 16,188,939 جلد کتاب درسی صنف اول الی دوازدهم مکاتب تعلیمات عمومی چاپ و به ولایات انتقال و توزیع شده است.

- به تعداد 617,978 جلد کتاب درسی برای مراکز تعلیمات اسلامی در سراسر کشور توزیع گردیده است.

- به تعداد 294,641 جلد کتاب سواد آموزی به 29 ولایت و یک تعداد ادارات امارتی ارسال و توزیع گردیده است.

1.4: انکشاف مسلکی معلمان

- از تطبیق پلان های تعلیمی 16,005 باب مکتب و روند تدریس 21,022 تن معلم در مراکز تعلیمی، صنوف محلی و تسریعی و کورس های سواد آموزی در سطح 34 ولایت و ریاست معارف شهر کابل نظارت و مشاهده عملی صورت گرفته و جهت بهبود کیفیت تدریس برای معلمان هدایات و سفارشات لازم ارائه گردیده است. که از این میان 5076 تن معلم به برنامه های ارتقای ظرفیت معلمان معرفی گردیده اند.

1.5: تجهیز مراکز تعلیمی

- به تعداد 808 کیت ریاضی که حاوی 22 قلم جنس می باشد، 94 کیت مدل های مختلف النوع بیولوژی که حاوی 22 قلم جنس می باشند تهیه و 10,731 بساط چارت ساینس و ریاضیات چاپ و توزیع گردیدند و همچنان تعداد 95 قلم مواد لابراتواری کیمیا به 65 باب مراکز تعلیمی در سطح 27 ولایت کشور توزیع گردیده است.

- به تعداد 15 باب لابراتوار ساینس در مراکز تعلیمی 5 ولایت تاسیس گردیده است و سه استدیوی ثبت دیجیتال کاملاً مدرن جهت ثبت تجارب عملی در ریاست مرکز ساینس اعمار گردیده و معلمان به آن دسترسی دارند.

2. برنامه تعلیمات اسلامی

- به تعداد 21257 باب مراکز تعلیمات اسلامی در ولایات سراسر کشور ایجاد گردیده که از جمله 19669 باب مدرسه، 1277 باب دارالحفاظ، 115 باب دارالعلوم، و تعداد 39 باب دارالایتم می باشد که 5 باب آن برای افغان های مهاجر خارج مرز (پاکستان) ایجاد گردیده اند که مجموعاً 3687200 تن طلاب العلم مصروف فراگیری تعلیمات اسلامی می باشند. قابل ذکر است برای 157 باب مراکز خصوصی تعلیمات اسلامی جواز فعالیت داده شده و در چوکات وزارت معارف ثبت و راجستر گردیده است.

- از 33,900 (سی و سه هزار و نه صد) تن علمای کرام در مرکز و ولایات کشور به درجه خامسه (ثانویه)، عالیه و عالمیه به منظور تثبیت سویه علمی، امتحان جمعی از طرف وزارت معارف و وزارت محترم تحصیلات عالی طور مشترک اخذ گردیده است که از جمله به تعداد 21,300 تن کامیاب و متباقی بی نتیجه مانده اند.

- به منظور ارزیابی اسناد تعلیمی فارغان مراکز تعلیمات اسلامی داخلی و خارج مرز، به تعداد 20,670 فورم تثبیت سویه علمای کرام به درجه عالیه و خامسه در مرکز و 34 ولایت توزیع گردیده است که بعد از اخذ امتحان تحریری به تعداد 3,532 تن علمای کرام در دوره خامسه

- (صنف 12) و 5,879 تن در دوره مافوق الثانویه (صنف 14) کامیاب گردیده اند. همچنان از 500 تن حفاظ کرام امتحان اخذ گردیده که به تعداد 336 تن آن کامیاب گردیده اند.
- برای ثبت نتایج امتحانات علمای کرام دیتابیس معلوماتی تهیه گردیده و نتایج تعداد 3,532 تن علمای کرام درجه خامسه و 5,879 تن درجه مافوق الثانویه که مجموعاً 9,411 تن میشوند در آن ثبت شده است.
- بتعداد 9,200 قطعه کشف الدرجات (نمرات سه ساله) برای علمای کرام در مرکز و 34 ولایت کشور توزیع گردیده است.
- به منظور جذب طلاب العلم در صنف (13) دارالعلوم ها، از 7,300 تن امتحان کانکور به صورت اختصاصی اخذ گردیده است که از جمله 4,700 تن طلاب العلم در صنف 13 دارالعلوم ها جذب گردیده اند.
- به تعداد 1450 باب مرکز آموزشی تعلیمات اسلامی تحت نظارت و ارزیابی قرار گرفته و برای بهبود پروسه تدریس و آموزش، سفارشات اصلاحی لازم ارایه گردیده است.
- مسابقات علمی لغات عربی (صرف و نحو) در پنج ولایت و مسابقات حفظ مکمل و حسن قرائت قرآن کریم تحت عنوان «نجم القرآن» در 19 ولایات کشور برگزار شده است.
- به تعداد 87,592 بست به سطح کشور برای مراکز تعلیمات اسلامی توزیع گردیده است که پروسه ارزیابی و استخدام 50000 بست های مدرسین، مامورین و کارکنان خدماتی تکمیل گردیده و روند ارزیابی و استخدام بست های باقیمانده ادامه دارد.
- به تعداد 1973 بست اعضای انکشاف مسلکی مدرسین مرکز و ولایات کشور به اعلان سپرده شده است که از آن جمله به تعداد (115) تن آن در سال گذشته استخدام گردیده اند.
- به تعداد 4,135 بست مدرسین به صنوف محلی به 17 ولایت توزیع گردیده است و پروسه توزیع بست های متباقی به سایر ولایات ادامه دارد.
- در سطح کشور برای 34850 تن طلاب العلم در 515 باب مراکز تعلیمات اسلامی اعاشه و اباته فراهم گردیده است که جزئیات در ذیل تذکر گردیده است:
- به تعداد 420 باب مدرسه لیلیه (مبیت) 50 نفره برای هر ولسوالی در 34 ولایت کشور منظور گردیده و برای 21000 تن طلاب العلم زمینه اعاشه و اباته فراهم شده است.
 - به تعداد 53 باب مدرسه لیلیه (مبیت) 200 نفره به سطح کشور در ولایات منظور شده و برای 10600 تن طلاب العلم زمینه اعاشه و اباته فراهم گردیده است. همچنان برای 5 باب مدرسه لیلیه ۲۰۰ زمینه اعاشه و اباته منظور گردیده است.
 - برای یک یک دارالعلوم در 34 ولایت کشور، لیلیه 50 نفره منظور و برای 1650 تن طلاب العلم زمینه اعاشه و اباته فراهم گردیده است.
 - برای 1350 تن طلاب العلم در 2 باب دارالعلوم و 1 باب دارالحفاظ در مربوطات شهر کابل اعاشه و اباته منظور گردیده است که از آن جمله 600 تن به دارالعلوم امام ابو حنیفه رح، 650 تن به دارالعلوم عربی کابل و 100 تن به دارالحفاظ مرکزی سهم داده شده است.

3. برنامه تضمین کیفیت

3.1: نظارت و ارزیابی ستراتیژیک

- به هدف کسب آگاهی و معلومات دقیق از وضعیت عمومی معارف و بررسی کیفیت عرضه خدمات در ادارات و نهادهای تعلیمی کشور، از ۳۴ ریاست معارف در ولایات و شهر کابل عملاً نظارت و ارزیابی بعمل آمده و به ادارات مربوطه هدایات لازم صادر گردیده تا جهت رسیدگی و رفع مشکلات تدابیر لازم اتخاذ نمایند.
- به هدف حصول اطمینان از مؤثریت پروژه های نهاد های همکار با معارف در جهت افزایش دسترسی و ارتقای کیفیت خدمات تعلیمی در کشور، از ۸ پروژه تعلیمی نهادهای همکار در ۲۰ ولایت، نظارت و ارزیابی بعمل آمده و سفارشات اصلاحی لازم جهت تطبیق بهتر برنامه های شان ارایه گردیده است.
- از نحوه فعالیت نهادهای تعلیمی خصوصی و امارتی در ۱۶ حوزه تعلیمی شهر کابل به هدف رسیدگی به مشکلات شاگردان و استادان مکاتب، نظارت خاص بعمل آمده است و توصیه های لازم جهت حل مشکلات موجود ارایه گردیده است.
- به هدف ارایه معلومات دقیق، تأمین شفافیت در امور و ارایه اطمینان از تحقق اهداف و تطبیق فرامین و احکام مقام عالی امارت اسلامی در معارف، گزارشات ربعوار، سالانه و خاص از نحوه دستیابی به نتایج، تطبیق پلان و مصرف بودجه و منابع به مراجع ذیصلاح ارایه گردیده است.

3.2: احصائیه و معلومات

- به هدف ارایه معلومات از وضعیت سالانه شاخص های اساسی معارف، احصائیه شاخص های تعلیمی سال ۱۴۰۱ ترتیب و نشر گردیده و احصائیه سال ۱۴۰۲ جهت استفاده عمومی آماده نشر می باشد.
- به هدف پلانگذاری بهتر و حفظ توازن در تأسیس نهادهای تعلیمی جدید در کشور، معلومات جغرافیایی ۴۳۵ باب نهاد تعلیمی در ۹ ولایت شمال کشور (بدخشان، تخار، کندوز، بغلان، سمنگان، بلخ، فاریاب، جوزجان و سرپل) و شهر کابل در سیستم جی آی اس و روی نقشه تعیین موقعیت گردیده است.
- به هدف مدیریت و کنترل بهتر نهادهای تعلیمی و دارایی های معارف در مرکز و ولایات و تصمیم گیری بهتر، ظرفیت کاری و تخنیکی سیستم فعلی مدیریت معلومات معارف ارتقاء داده شده و بخش جداگانه برای ثبت معلومات نهادهای تعلیمات اسلامی و املاک و تجهیزات معارف هم در آن افزود گردیده است.
- به هدف مدیریت و عرضه خدمات بهتر به طلاب العلم در کشور، معلومات بیش از ۱۴ هزار باب مراکز جدیدالتأسیس تعلیمی تعلیمات اسلامی در سیستم معلوماتی معارف ثبت گردیده و این روند ادامه دارد.
- به هدف تسهیل و بهبود کیفیت پروسه جمع آوری معلومات، تعداد ۱۰ هزار تن کارمندان معارف

ولسوالی ها، ولایات و مرکز، آموزش های لازم را در بخش احصائیه دریافت نموده اند.

3.3: توزیع شهادتنامه

- به هدف ساده سازی و تسریع پروسه طی مراحل و انتقال سریع و مصئون اسناد نتایج و شهادتنامه ها از ولایات به مرکز و از مرکز به ولایات، تفاهمنامه همکاری با اداره محترم افغان پست امضاء گردیده است و عرضه خدمات به اساس آن جریان دارد.
- به منظور اعتباردهی اسناد فارغان نهادهای تعلیمی و تسهیل ادامه تعلیم و تحصیل آنها در سایر نهادهای تعلیمی و تحصیلی، تعداد ۳۰۳ هزار قطعه شهادتنامه فراغت صنف دوازدهم توزیع گردیده است.
- به منظور حفظ و تأمین مصئونیت نتایج تعلیمی شاگردان، تعداد ۲ میلیون و ۹۰۰ هزار قطعه نتایج فارغان در سیستم الکترونیک ثبت گردیده است.
- به هدف حصول اطمینان از درستی و اعتبار نتایج فارغان نهادهای تعلیمی کشور، تعداد ۸۹۰۰ قطعه نتایج فارغان مکاتب شامل مکاتب امارتی، خصوصی، بیرون مرزی و سامع تطبیق و اعتباردهی شده است.
- به هدف حمایت از زمینه سازی برای اشتغال و ادامه تحصیل فارغان و جوانان در داخل کشور، تعداد ۴۱ هزار قطعه فورم تصدیق فراغت غرض کاربایی، شمولیت در کانکور و اکادمی نظامی و غیره اجرا گردیده است.

3.4: معیاری سازی امتحانات

- به هدف شناسایی و حل مشکلات شاگردان در یادگیری مهارت های خواندن، نوشتن و حساب کردن، برنامه ارزیابی سطح مهارت خوانش ۵۵۹۷ تن شاگردان اصول صنفی در ۱۰ ولایت (لوگر، وردک، پکتیا، پکتیکا، غزنی، پنجشیر، کاپیسا، سمنگان، قندز و جوزجان) کشور و برنامه ارزیابی سطح دانش ریاضی 5,000 تن شاگرد صنف نهم مکاتب دولتی و خصوصی در 5 ولایت (بامیان، بغلان، بدخشان، تخار و پروان) کشور طور نمونوی تطبیق و نتایج آن نیز با ادارات ذیربط جهت طرح برنامه های اصلاحی شریک گردیده است.
- به هدف ارتقای کیفیت امتحانات در نهادهای تعلیمی کشور، اقدامات ذیل انجام شده است:
 - **بورد امتحانات معیاری** برای اولین بار در وزارت معارف ایجاد گردیده و عملاً فعالیت دارد.
 - **بانک سئوالات معیاری** تمام مضامین صنوف چهارم، پنجم و ششم تهیه گردیده و کار روی تهیه سئوالات مضامین سایر صنوف نیز جریان دارد.
 - **ارزیابی کیفیت امتحان مضمون ریاضی صنف ششم ۶۳** مکتب شهر کابل در ۱۴ حوزه تعلیمی طور نمونوی تطبیق و نتایج آن همراه با سفارشات اصلاحی لازم به ادارات ذیربط ارائه گردیده است.
 - **ارزیابی پارچه های امتحان مضامین ریاضی و السنه صنف نهم مکاتب امارتی و خصوصی** در ۵ ولایت طور نمونوی تطبیق و نتایج آن همراه با پیشنهادات اصلاحی لازم به

ادارات ذریبٹ ارایہ گردیدہ است.

○ **پروسه تطبیق آزمایشی امتحانات معیاری** طور نمونه در ۳۲ باب مکتب ۱۶ حوزه تعلیمی شهر کابل اخیراً اجرا گردیده که براساس نتایج آن، پروسه مرکزی سازی امتحانات صنوف دهم، یازدهم و دوازدهم در آینده طرح و تطبیق خواهد شد.

3.5: تحقیقات علمی

- به هدف شناسایی مشکلات عمده و اساسی معارف، به تعداد ۱۳۷ عنوان موضوعات مختلف که نیازمند تحقیق علمی بوده؛ در مشوره با مسئولین ادارات ذریبٹ شناسایی و اولویت بندی شده اند که از آن جمله روی ۱۰ موضوع (1. تحلیل محتوای مضامین تعلیم و تربیه اسلامی، ریاضی و دری صنف اول در مطابقت با ارزش‌های اسلامی و ملی کشور 2. بررسی نحوه استفاده استادان از مواد ممددرسی در دارالعلوم‌های شهر کابل 3. بررسی هماهنگی میان مفردات علوم ساینسی دوره لیسه مکاتب و پوهنتون‌ها 4. بررسی تأثیر سن بر یادگیری شاگردان مکاتب دولتی کشور در سال 1402 5. میزان مطابقت محتوای کتاب درسی مضمون کیمیا دوره لیسه با سویه تحصیلی معلمان مکاتب دولتی شهر کابل...) مختلف تحقیقات جداگانه صورت گرفته و نتایج آن نیز با مسئولین مربوطه جهت استفاده در مرکز و ولایات شریک گردیده است.
- به هدف مساعد ساختن زمینه تطبیق آزمایشی نتایج تحقیقات در ساحه عمل، نتایج ۷ عنوان تحقیق راجع به موضوعاتی چون: کیفیت مکاتب، محتوای نصاب، روش تدریس، کیفیت امتحان و روند چاپ و توزیع کتب درسی با مسئولین ادارات مرکزی و مکاتب ۱۲ ولایت کشور شریک گردیده و جهت استفاده عموم در ویب سایت وزارت معارف نیز به نشر رسیده است.

3.6: ترتیب پالیسی، طرز العمل‌ها و لوایح

- به هدف حصول اطمینان از مطابقت اسناد تقنینی و پالیسی‌های معارف با شریعت اسلامی، فقه حنفی و پالیسی‌های امارت اسلامی افغانستان، اقدامات ذیل صورت گرفته است.
 - مسوده قانون معارف تخریج و به وزارت عدلیه ارسال شده است.
 - قانون تاسیس مدارس، تثبیت و استخدام مدرسین ترتیب و بعد از توشیح نافذ شده است.
 - قانون ایجاد مدارس جهادی و استخدام مدرسین ترتیب و بعد از توشیح نافذ شده است.
 - به تعداد 4 عنوان مسوده پالیسی در بخش‌های تعلیم و تربیه، سهم‌گیری والدین، تفاهمنامه‌ها و امتحانات معیاری برای منظوری آماده گردیده است.
 - به تعداد 5 عنوان سند ذیل نهایی و از جانب مقامات ذیصلاح منظور گردیده اند:

1. لایحه صحت در نهادهای تعلیمی

2. طرز العمل امتحان تثبیت صنف

3. طرز العمل فعالیت کانتین‌ها در نهادهای تعلیمی

4. طرز العمل آمادگی در برابر حوادث طبیعی در نهادهای تعلیمی

4. برنامه منابع و اداره

4.1: استخدام و منابع بشری

- ساختار تشکیلاتی وزارت معارف به اساس نیازمندی های موجود، بازنگری، تجدید نظر و بعد از منظوری مقام محترم ریاست الوزرا تحت تطبیق قرار گرفته است.
- به تعداد 54,275 تن (معلم، مدرس، مامور و کارکن خدماتی) که از آن جمله به تعداد 6501 تن معلم ذکور و 2309 تن معلم اناث، 3590 تن مامور ذکور و 263 تن مامور اناث، 35574 تن مدرس ذکور و 2920 تن مدرس اناث و 2928 کارکن اجیر خدماتی ذکور و 190 تن کارکن اناث در بست های خالی مورد نیاز در مرکز و ولایات کشور استخدام گردیده اند.
- تعداد مجموعی معلمین برنامه تعلیمات عمومی به 246,941 تن از جمله 94,675 تن اناث رسیده است.
- ارتقای قدم تعداد 42,269 تن و ارتقای بست به تعداد 4,249 کارمند امور تعلیمی ولایتی صورت گرفته است.
- مجموعاً به تعداد 18,934 جلد دفتر سوانح کارمندان درج سیستم الکترونیکی سوانح گردیده است که از آن جمله 5,084 جلد آن سوانح کارمندان مرکزی و 13,85 جلد آن دفاتر سوانح کارمندان ولایتی میباشد.
- رهنمود برای استخدام معلمین و جابجا سازی اعضای علمی انكشاف مسلکی انكشاف داده شده و به اساس آن به تعداد 4,000 تن کارکن نظارت تعلیمی و اعضای تربیه معلم در بست های مورد نیاز تقرر حاصل نموده اند.
- در سراسر کشور برای 15,086 باب مدرسه جدیدالتاسیس تشکیل ایجاد و تدارک گردیده است.
- ریفورم تشکیلاتی ریاست های معارف ولایات صورت گرفته و طبق آن تعیینات 34 ریاست معارف به شمول ریاست معارف شهر کابل تکمیل گردیده است.
- به تعداد 15,022 بست خالی به سطح مرکز و ولایات شناسائی گردیده و به منظور استخدام به رقابت آزاد سپرده شده است.

4.2: انكشاف سیستم مالی

- تطبیق سیستم بودجه به اساس برنامه صورت گرفته است و در سال 1402 مصرف بودجه عادی و انكشافی وزارت معارف به 98 فیصد رسیده است.
- پروسه بانکی سازی معاشات تکمیل گردیده و کارمندان وزارت معارف معاشات خویش را از طریق بانک اخذ نموده است .
- به منظور ایجاد صندوق قرضه دهی برای معلمین در 4 ولایت (کندهار، بدخشان، خوست و نیمروز) کشور، برای هر ولایت مبلغ 4,000,000 افغانی انتقال گردیده است، باید گفت که در 8 ولایت کشور قبلاً صندوق قرضه دهی معلم فعال گردیده و در سال جاری این پروسه در 8 ولایت

دیگر نیز تطبیق خواهد گردید.

- مراحل تدارکاتی به تعداد 39 پروژه مختلف مورد نیاز معارف به سطح مرکز و ولایات تکمیل گردیده است؛
- بصورت مجموعی مبلغ 1,500,000,000 افغانی طلبات، تضمینات و تأمینات که قبل از فتح به ذمت وزارت معارف باقیمانده بود تثبیت و جهت اجراآت بعدی با وزارت مالیه شریک گردیده است.

4.3: ایجاد فضای مصئون تعلیمی

- موازی 804 جریب زمین جهت اعمار مدارس، مکاتب و دفاتر اداری به سطح مرکز و ولایات کشور تدارک گردیده است.
- به تعداد 981 پروژه اساسی و ترمیماتی از سوی ریاست های معارف ولایات و ریاست معارف شهرکابل پلان گردیده بود که از جمله به تعداد 938 پروژه تکمیل و متباقی آن تحت کار میباشد.
- به همکاری مردم محل، معارف دوستان و بنیاد های خیریه به تعداد 650 باب مکتب و مدرسه در ولایات مختلف اعمار و تعداد 1500 باب مکتب و مدرسه ترمیم گردیده است.
- موازی اضافه تر از 71 جریب زمین شامل 19 ساحه ملکیت وزارت معارف و 17 مورد اماکن تعلیمی و اداری به شمول باغ پغمان که از جانب افراد و اشخاص مورد غصب قرار گرفته بود، به اثر تلاش کارمندان ارگان های عدلی و قضائی امارت اسلامی افغانستان دوباره از غصب رها و به ریاست های محترم معارف در مرکز و ولایات تسلیم داده شده است.

4.4: انکشاف تکنالوژی معلوماتی

- به تعداد ده سیستم در بخش های مختلف وزارت معارف انکشاف داده شده و با موفقیت مورد بهره برداری قرار داده شده است. پروسه انکشاف سیستم ها جریان دارد؛
- ترمیم و فعال سازی 205 پایه ماشین فوتوکاپی، پرنتر و به تعداد 600 پایه کمپیوتر و یک تعداد وسایل تکنالوژی صورت گرفته است.
- به هدف نظارت بهتر و دریافت سریع و بموقع گزارشات کاری از ادارات ولایتی، سیستم الکترونیک نظارت و گزارش دهی به سطح ولایات طرح و انکشاف یافته است که در آینده نزدیک در تمام ولایات راه اندازی خواهد شد.

4.5: تقویه ارتباطات با تمویل کننده گان و نهادهای همکار

- به منظور جلب حمایت نهادهای همکار معارف، به تعداد 19 تفاهم نامه همکاری با نهادهای مختلف داخلی و خارجی به امضاء رسیده است.
- به منظور تحکیم ارتباطات و تداوم همکاری ادارات همکار معارف به تعداد 7 سفر رسمی مقامات ارشد وزارت معارف به کشور های قطر، روسیه و ترکیه تنظیم گردیده است.
- به منظور بهبود و تحکیم روابط به تعداد 206 ملاقات مقامات وزارت معارف با نهادها و نماینده گان ادارات همکار داخلی و خارجی صورت گرفته است.

4.6: ایجاد شفافیت و رسیده گی به شکایات

- به منظور نظارت و کنترل ادارات ولایتی، مقام رهبری وزارت معارف اعم از معین صاحبان و مسئولین عالی رتبه سفرهای نظارتی و کاری را به ولایات انجام داده و جهت بهبود عرضه خدمات به مسئولین هدايات لازم ارایه گردیده است.
- به تعداد 31 جلد دوسیه (بررسی پلانی تفتیش رعایت قوانین مالی و اداری) توسط تیم های موظف در سطح مرکز و ولایات بررسی گردیده است که از جمله 16 جلد دوسیه در سطح مرکز و به تعداد 15 جلد دوسیه در سطح ولایات میباشد. نتیجه نهایی آن بعد از منظوری مقام وزارت، به مراجع مربوط اخبار گردیده است.
- تفتیش و بررسی اجراءات، فعالیت ها و رعایت قوانین به تعداد 24 ریاست مرکزی، 19 ریاست معارف ولایات و 23 باب مکتب صورت گرفته است.
- به تعداد 230 شکایت در سطح مرکز و به تعداد 34 شکایت در سطح ولایات توسط تیم های مرکزی و ولایتی تفتیش، بررسی شده و نتایج آن به مراجع مربوطه اخبار گردیده است.
- به تعداد 3,570 مورد شکایت مراجعین که از مراجع مختلف وزارت معارف شکایت داشتند در روشنی طرز العمل شکایات و اصول به شکایت ایشان رسیده گی صورت گرفته و قناعت ایشان فراهم گردیده است که از آن جمله به تعداد 1080 قطعه شکایت مراجعین در موضوعات مختلف منابع بشری به شکل کتبی و شفاهی در دسترس قرار گرفته است و از مجموع آن به تعداد 749 مورد شکایت مرکزی و 331 مورد آن شکایات ولایتی میباشد، رسیده گی لازم صورت گرفته است.
- به تعداد 25 قطعه مصوبه و 361 قطعه هدايت مقامات عالی، احکام و فرامین مقام ریاست الوزراء به معینیت ها و ریاست های مربوطه تکثیر، گزارش اجراءات در قبال تطبیق آن جمع آوری و سپس به مقام ریاست الوزراء گزارش داده شده است.
- به تعداد 22 جلسه هیئت رهبری و جلسات رؤسا برگزار و بالای موضوعات مختلف بحث و تبادل نظر صورت گرفته و تصمیم لازم در زمینه اتخاذ گردیده است.

4.7: تدویر برنامه های آموزشی برای ارتقای ظرفیت کارمندان

- بصورت مجموعی برای 248,113 تن کارمند وزارت معارف اعم از مامورین و معلمان به منظور ارتقای ظرفیت در ساحات کاری شان برنامه های آموزشی تدویر گردیده است.
- برای 201 تن مبلغ ریاست دعوت و ارشاد ورکشاپ ارتقای ظرفیت در شهر کابل تدویر گردیده است.
- به منظور ارتقای ظرفیت و تبادل تجارب، برای 159 تن رؤسا، آمرین برنامه ها و ریاست های معارف ولایات و هم چنان برای تبادل تجارب و ایجاد هماهنگی برای 130 تن کارمند تخنیک وزارت معارف (NTA) ورکشاپ سه روزه در شهر کابل راه اندازی گردیده است.

۱.۱: تعلیم و تربیه

1. جذب حداقل 1000000 (یک میلیون) تن اطفال جدیدالشمول در مکاتب دولتی در شهرکابل و ولایات
2. ایجاد 150 باب مکاتب جدیدالتأسیس و ارتقای 300 باب مکاتب ابتداییه و متوسطه به سطح بالاتر در شهرکابل و ولایات؛
3. اخذ امتحان تثبیت صنف حدوداً 25000 تن عودت کننده خارج مرز و مجاهدین؛
4. اجرای کمپاین سراسری محو کرم‌های امعاء در تمام مکاتب کشور؛
5. فراهم نمودن زمینه آموزش سواد، مهارت‌های حرفوی و مهارت‌های زندگی و سواد حیاتی برای 47000 (چهل و هفت هزار) تن افراد نیازمند و بازمانده از تعلیم در سراسر کشور؛
6. ایجاد 8300 باب کورس‌های سوادآموزی در سراسر کشور.
7. مهیاسازی زمینه مشارکت بیشتر بخش خصوصی در تعلیم و تربیه؛
8. اصلاح و نهایی‌سازی کتب راهنمای تجارب به زبان‌های دری و پشتو از صنوف چهارم الی دوازدهم؛
9. مرور و ارزیابی مسوده چارچوب نصاب تعلیمی تعلیمات عمومی و اخذ منظوری آن؛
10. آموزش 5000 تن معلمان در برنامه دو ساله داخل خدمت.
11. تدویر برنامه‌های انکشاف مسلکی معلمان در مرکز و ولایات؛
12. نیازسنجی آموزشی بیشتر از 69000 تن معلمان از طریق مشاهده صنفی؛
13. تجهیز 4000 لابراتوار و 910 باب کمپیوتر لب در بخش‌های فزیک، کیمیا، بیولوژی، ریاضی و ساینس محیطی؛
14. تألیف کتب درسی تعلیمات قبل از مکتب.

۲.۱: تعلیمات اسلامی

1. ایجاد (15000) هزار باب مراکز جدیدتعلیمات اسلامی؛
2. ایجاد (300) باب مدرسه خصوصی و تمدید جواز (180) باب مدرسه در سراسر کشور؛
3. چاپ 10,000,000 (ده میلیون) جلد کتاب نصاب جدید مدارس دهاتی معینیت تعلیمات اسلامی؛
4. تثبیت سویه 15,000 تن حفاظ و علماء کرام در سراسر کشور؛
5. فراهم آوری تسهیلات لیلیه برای (27000) تن طالب العلمان در 455 باب مراکز تعلیمات اسلامی؛
6. ارتقاء (70) باب مراکز تعلیمی تعلیمات اسلامی از مدرسه به دارالعلوم و دارالحفاظ به دارالحفاظ نیمه عالی؛
7. طرح و ترتیب لایحه نظارت از نهاد های تعلیمات اسلامی
8. برگزاری مسابقات قرآنکریم در سطح مرکز و ولایات کشور تدویر؛

پلانهای آینده

9. سمینارهای رهنمودی به منظور ارتقای ظرفیت کارمندان جدید التقرر در مرکز و ولایات؛
10. آماده گی و هماهنگی با وزارت محترم تحصیلات عالی جهت اخذ امتحان مشترک علماء کرام؛
11. تدویر ورکشاپ های آموزشی در زمینه معرفی کتب جدید درسی و ارتقای ظرفیت علمی و تخصصی استادان و مدرسین مراکز تعلیمی تعلیمات اسلامی در سراسر کشور؛
12. توزیع 30,000 بست جهت رفع نیازمندی های تشکیلات مراکز تعلیمی و تحصیلی تعلیمات اسلامی؛
13. جذب طالب العلمان جدیدالشمول در مراکز تعلیمات اسلامی سراسر کشور؛
14. تجهیز 16,000 باب مدرسه عمومی و دهاتی در مرکز و ولایات کشور؛
15. ارزیابی اسناد تعلیمی (7710) تن علمای کرام درجه خامسه، مافوق ثانویه و ثبت شده اتشه؛
16. اخذ امتحان از 50,000 تن مدرس مطابق رشته در بست های مورد نیاز مراکز تعلیمات اسلامی در 34 ولایت و معارف شهر کابل از طریق کمیته مشترک.

۱.۳: تضمین کیفیت

1. نظارت از پروسه تطبیق پلان های ادارات معارف و پروژه های نهاد های همکار در مرکز و ولایات؛
2. ارزیابی عملکرد سالانه ریاست مرکزی و ولایتی وزارت معارف؛
3. انکشاف بانک سئوالات مضامین دوره متوسطه صنوف (۷-۸-۹) و معیاری سازی امتحانات؛
4. ارزیابی سطح پیشرفت دانش ریاضی شاگردان صنف ششم در 7 ولایت گرم سیر (قندهار، لغمان، ننگرهار، نیمروز، فراه، هلمند و کنر)؛
5. تهیه و ترتیب احصائیه شاخص های تعلیمی سال ۱۴۰۲ هـ ش به شکل دیتاسیت ها، پروفایل های ولایتی، کتاب تحلیلی احصائیه؛
6. طی مراحل و توزیع ۳۷۰۰۰۰ قطعه شهادتنامه های فارغان در مرکز و ولایات؛
7. اسکن و درج نتایج ۸۰۰۰۰ تن فارغان نهادهای تعلیمی در سیستم برقی شهادتنامه ها؛
8. انجام ۶ عنوان تحقیق در مورد مسایل عمده معارف.

۱.۴: منابع و اداره

1. کنترل و مدیریت از روند مصرف بودجه عادی و انکشافی به اساس برنامه سال مالی 1403؛
2. ایجاد صندوق معلم در 6 ولایت کشور (خوست، قندهار، بدخشان، غزنی، پنجشیر و جوزجان)؛
3. نصب و فعال سازی سیستم مالی برای پرداخت معاشات در 7 ولایت کشور (کنر، سرپل، جوزجان، بدخشان، تخار، غور و نورستان)؛
4. آموزش و ارتقاء ظرفیت کارکنان اداری به سطح مرکز و ولایات؛
5. انکشاف و تطبیق سیستم الکترونیکی دفاتر سوانح کارکنان مرکزی و ولایتی؛
6. انتقال زمین ها جهت اعمار مکاتب و مدارس مطابق هدایات و فرامین امیر المؤمنین حفظه الله و ریاست الوزراء ا.ا.ا به سطح کشور؛
7. ترتیب سند ملکیت برای جای دادهای مکاتب و مدارس در سطح مرکز و ولایات؛

8. تثبیت زمین های سفید و امارتی که قبلاً بالای آنها تعمیرات مکاتب و مدارس اعمار گردیده است؛
9. بررسی و جمع آوری قضایای زمین های غصبی، تصرف شده و دعوائی معارف به سطح مرکز و ولایات؛
10. عرضه خدمات اینترنت فایبرنوری به ریاست های مرکزی و ولایتی وزارت معارف؛
11. انکشاف و تقویه سیستم های الکترونیکی در سطح ادارات مرکزی و ولایتی؛
12. کدگذاری بست های تشکیلاتی مکاتب جدیدالتاسیس، نهادهای تعلیمی و اداری به منظور سرعت و شفافیت بیشتر؛
13. ساده سازی پروسه های استخدام و اداری در سطح مرکز و ولایات؛
14. تکمیل نمودن پروژه های ساختمانی نیمه کاره (مکاتب، مدارس و دارالحفاظ ها) سال 1402 در ولایات از بودجه امارت اسلامی؛
15. اعمار 375 پروژه ساختمان های اساسی از بودجه امارت اسلامی و نهادهای همکار در سراسر کشور؛
16. تطبیق 875 پروژه ترمیماتی از بودجه عادی و نهاد های همکار؛
17. تهیه و تدارک 500 جریب زمین شخصی که از طرف اشخاص معارف پرور جهت اعمار مدارس و مکاتب به معارف اهدا میگردد؛
18. پیگیری 544 دوسیه جایداد های غصبی تحت دعوا و منازعه و رهایی 12 جایداد غصبی و تصرف شده و دعوای معارف در سطح مرکز و ولایات؛
19. مدیریت پروسه استخدام 83,700 تن از کارکنان جدید التقرر در بست های خالی به سطح مرکز و ولایات؛
20. تولید و ترمیم 44,000 پایه میز و چوکی برای شاگردان نهاد های تعلیمی مرکز و ولایات؛
21. مدیریت از تطبیق قرارداد 59 پروژه ساختمانی انکشافی تکمیل نشده ریاست های معارف ولایات؛
22. عقد 8 قرارداد جهت انتقال زمین و مطالبه 1,050 جریب زمین از جانب وزارت محترم زراعت و مالداري و ریاست های شاروالی.